

Kyy peri

PYL Timo Tuovinen
Lääkäriliitto, Lapin keskussairaala, Oulun yo

Ainoan myrkkykäärmeemme

Kyyn levinneisyys Suomessa

ei tavata

harvinaisempi

yleinen

lähde: Sammakkolampi.fi

YLE Uutisgrafiikka

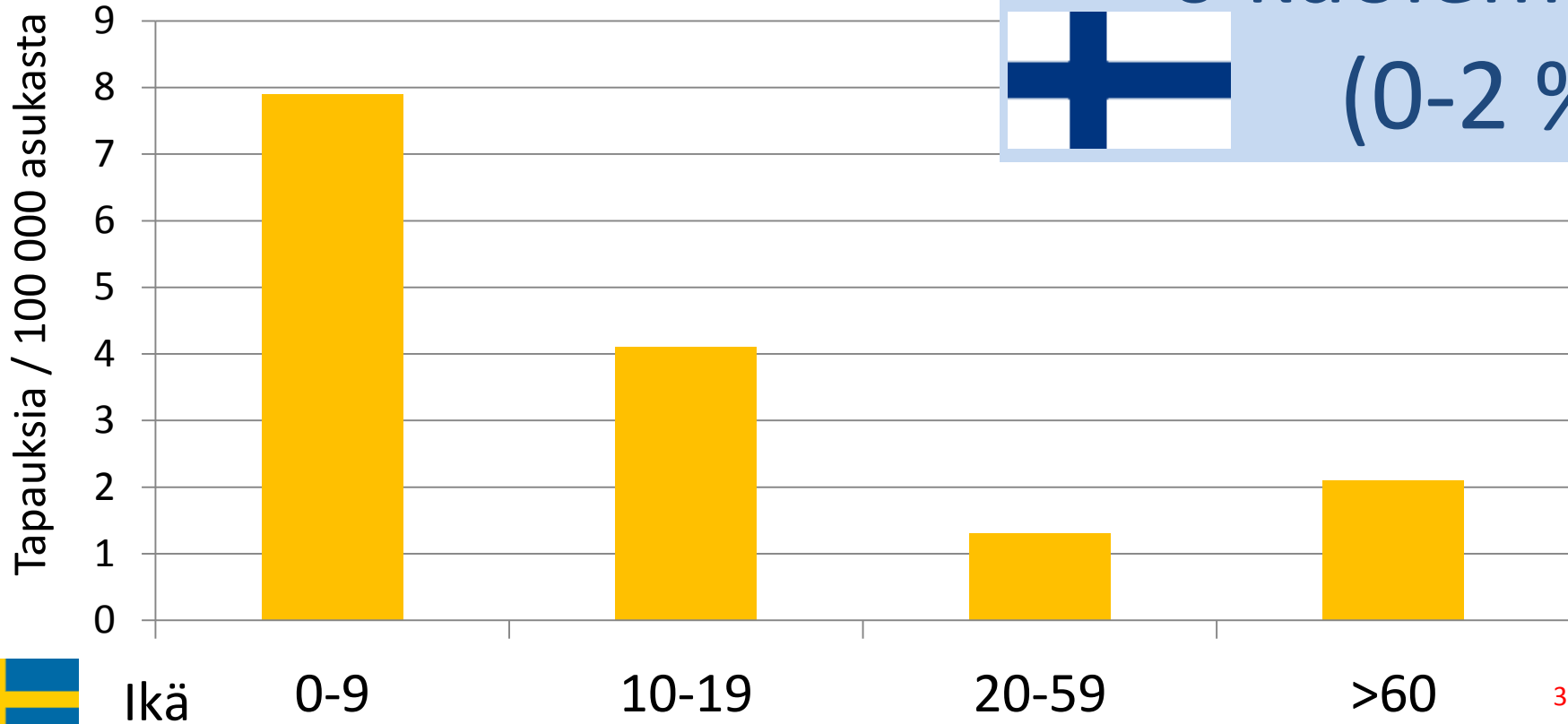
Pikkulapset alttiimpia, U puolet käteen nostaessa

50-150 / vuosi,

0 kuolemaa

(0-2 ‰)

Myrkyn määrä vaihtelee suuresti

Valtaisa cocktail
erilaisia proteiineja
ja peptidejä.

Allergia ja
anafylaksia, jos
reaktio nopea

**Tyypillinen vs.
epätyypillinen**

5 mm

**Kapillaareissa
solukalvovaurio
Hyytymishäiriöt
Vasodilataatio
Ekstravasaatio
=> turvotus,
kipu,
hematomat,
inflammaatio**

Yleisiä systeemioireita (5 min – 24 t – 48 t):

Suoliston oireet (2/5) ja hypotensio (1/5)

Vaikeissa tapauksissa:

**Hypotensio, hypovolemia, munuaisten
vajaatoiminta**, sisäinen verenvuoto (harvoin)

Anafylaksia, shokki

GI, verenkierto, munuaiset, CNS, keuhkot, sydän

Signs and symptoms	Maximum severity grades			All symptomatic patients
	Minor (n = 107) %	Moderate (n = 66) %	Severe (n = 31) %	(n = 204) %
Gastrointestinal symptoms	16	52	87	38
Hypotension/shock	2	24	77	21
CNS-depression:				
- mild	1	5	32	7
- coma	0	3	16	3
Angioedema	3	17	16	9
Respiratory distress	1	2	6	2
Exanthema	1	3	0	1
ECG-changes	3	3	10	4
Leukocytosis	2	21	48	15
Hematuria	4	11	26	9
Thrombocytopenia	1	5	23	5
Local edema involving the:				
- site of the bite	70	2	16	40
- half extremity	25	27	16	25
- whole extremity	0	71	32	28
- trunk	0	0	35	5
Anemia	0	5	26	5

Vaikeustasot

1. Oireeton / vain puremajälki

2. Lievä

- Paikallinen turvotus, lievät spontaanisti ohimenevät systeemioireet

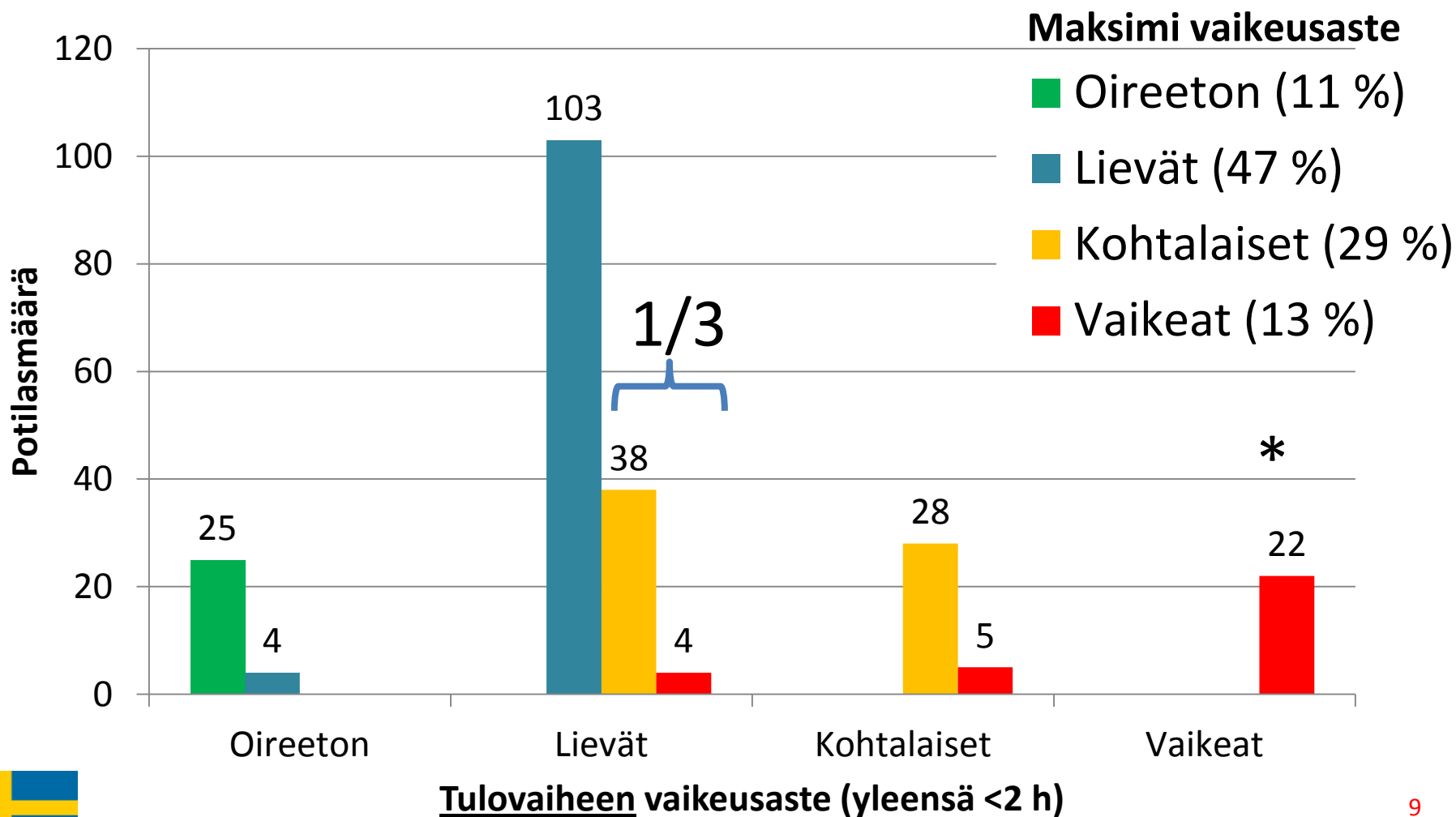
3. Keskivaikea/kohtalainen

- Yli puolen – enintään koko raajan turvotus, yleisoireet

4. Vaikea

- Koko raajan keholle leviävä turvotus, vaikea tai henkeä uhkaavat yleisoireet

Ensiapu

Immobilisaatio ja rauhoitus tärkeää
Sairaalaan / lääkärin arvioon

Kiristyssiteestä, myrkyntymisestä / inkisiosta jne
ei hyötyä vaan haittaa

Kyypakkaus – ei näyttöä?

– ei näyttöä

Lääkäri mahd. nopeasti

- **Oireiset** potilaat
- Alle 15-vuotiaat **lapset**, erityisesti pikkulapset, oireettominakin
- **Raskaana** olevat
- **Vanhukset ja vakavasti** sairaat
- Puremakohta on **pään tai kaulan alueella** (uhkana hengitysteiden tukkeutuminen)
- Ei voimassa olevaa tetanusrokotusta

Ensihoito:

- **IV-nesteytys – tarv. massiivinen;**
yleisimmät elinvauriot estettävissä.
Lapsilla aloitusannos Ringer 10-20 ml / kg,
tarv. inotroopit, verenkomponenttiterapia
- **Oireenmukainen hoito:**
kipu (ei NSAID), pahoinvointi, kouristukset,
anafylaksia...

Hoito:

- **Nestehoito jatkuu** (tarv ad 2-4 vrk),
Hemodynamiikan seuranta!
- 2–3 vrk puremasta turvotusneste mobilisoituu nopeasti – jos turvotukset ovat runsaita, on olemassa verenkierron ylikuormittumisen ja keuhkoödeeman vaara → diureettihoito

Hoito:

- **Kipulääkitys:** parasetamoli + tarv. opioidit
- **Metyyliprednisoloni** 2mg / kg iv, maks 120 mg/vrk
  - ei näyttöä, anafylaksian esto ja hoito
- **Antibioottiprofylaksia** (penisilliini)
  - ei näyttöä, ajatus sama kuin yleensä puremissa
- **Tetanusprofylaksia!**

Seuranta

- Aikuisia 6-8 tuntia
- Lapsia 1-2 vuorokautta
  - Yli puolet raajasta tai yleisoireet
    - > tehostettu valvonta tai teho-osasto
- Pikkulapsia teho-osastolla

Seurataan aina:

Vitaliteetit, nestebalanssi, paino, raajan
ympärysmitta, tunto ja lämpö

+++

Lievät yleisoireet

PVK, veriryhmä sekä U-Prot ja U-Veri

Keskivaikeat yleisoireet

A-astrup, Na ja K, ristikoe, keuhkokuva, EKG

Vaikeat yleisoireet

Urea, krea, AP-TT, albumiini, Ca, osmolaalisuus, kreatiinikinaasi ja INR sekä virtsan natrium ja osmolaalisuus

Vaikeaa tilannetta ennustavat

- Varhaisvaiheen leukosytoosi ($>15-20 \times 10^9/l$)
- Metabolinen asidoosi, kreaan nousu
- Hemolyysi
- EKG-muutokset (ST-lasku, T-inv)
- Verenhyytymisen häiriöt

Käärmeeseenruti **ViperaTab**, (annos aina sama)

- **Nopeasti etenevä tai laaja-alainen turvotus (yli puolen raajan)**
- **(Keski)vaikeat yleisoireet – hypotensio**
  - Myös pitkittyneet tai uusiutuneet kovat vatsakivut ja oksentelu
- **Angioödeema / hengitysteiden tukkeutumisen riski**

Kontrolli 1-2 vkoa

P

Oireenmukainen hoito turvotukseen ja neuropaattiseen kipuun, joka saattaa kestää kuukausia.

Värimuutos saattaa kestää kuukausia,
ei vaadi hoitoa

KYSYMYKSIÄ ?

"Ei liene kovin helppoa olla kyy. Aina voi joutua tallatuksi tai muuten tapetuksi, yritti miten sinnikkäästi tahansa luikertaa karkuun. Vähemmästäkin sitä on kärmeissään."

- Leikola ja Hyske 1980.

Treatment of bites by adders and exotic venomous snakes

David A Warrell, BMJ 2005

A Nationwide Study of *Vipera Berus* Bites During One

Year—Epidemiology and Morbidity of 231 Cases

Christine Karlson-Stiber et al,
Clinical Toxicology, 2006

Kyy – Suomen ainoa myrkkykäärme

Arno Vuorio, Duodecim 2011

Lastentautien päivystysopas